

въ всѣко едно завещание били назначавани специални „изпълнители на завещанието“ — екзекутори или епитропи (epitropi), имащи грижата да изпълнятъ отдѣлнитъ разпореждания на завещанието въ най-голѣми подробности¹⁾.

Дубровнишкитѣ колонисти, които населявали българскитѣ земи, били съ различно социално положение, както и съ разни професии. Както въ самия Дубровникъ е имало занаятчийи съ най-различна специалностъ, тъй и между колониститѣ имало разни занаятчийи и търговци. Дубровчанинътъ разбиралъ отъ всѣкакви занаяти. Въ града имало индустрии за всички издѣлия и за това жителитѣ му не се нуждаели почти отъ никакви чуждестранни фабрики. Стопанскиятъ животъ на града представлявалъ едно самозадоволяващо се стопанство. Различнитѣ занаятчийи и търговци сж живѣли въ отдѣлни квартали и улици, гдето били групирани по професии. И до днесъ лесно може да се намѣрятъ улицитѣ на желѣзаритѣ, златаритѣ, кожаритѣ, търговцитѣ и фабрикантитѣ на вълна. Въ единъ нотариаленъ договоръ отъ 1565 г. се казва, че единъ видински търговецъ ималъ своя кжща въ Дубровникъ на „желѣзарската улица“ (ruga fabrogum)²⁾. Голѣмата частъ отъ кирид-жиитѣ (scamari) живѣли на източния край на града при вратата Плоче, отъ гдето почвалъ пѣтя за Сърбия и българскитѣ земи³⁾.

Най-многобройни били търговцитѣ, понеже голѣмата частъ отъ дубровнишкото население живѣла отъ размѣна на блага и посредничество въ търговията. За това и повечето отъ дубровнишкитѣ колонисти, които били заселени въ разни градове на полуострова, сж били търговци. Това е било въ тѣсна връзка съ голѣмитѣ материални изгоди, които тѣ намирали въ посредническата търговия между Турция и италианскитѣ републики презъ тази епоха. Дубровчанитѣ, почти единствени посредници въ тази областъ, изпращали въ българскитѣ земи най-предприемчивитѣ свои сънародници, които успѣвали да взематъ въ свои ржце почти цѣлия износъ на разнитѣ сурови произведения.

Въ всички почти документи, които се намиратъ въ дубровнишкия архивъ, се споменава за търговци. Поменаватъ се, обаче, и занаятчийи т. н. artesani. Такива имало най-вече въ София⁴⁾. Това били въ голѣмата си частъ кожухари — pellizari⁵⁾, които изобилствували и въ Дубровникъ. Голѣмиятъ брой на кожухаритѣ въ България се обяснява съ значителната търговия на сурови кожи. Макаръ кожитѣ да били изнасяни направо за Дубровникъ, Анкона и други италиански пазари, една частъ отъ тѣхъ се преработвали на самото мѣсто и то за нуждитѣ на селското

¹⁾ Ср. завещанието на Nicolo Zlatani отъ 1636 г. „Item faccio li miei epitropi et essecutori del presente mio testamento qui in Soffia li SS^{ri} Secondo Buchia, Nic^o For-nari et Gio. Draghi . . .“ Test. т. 61 fol. 120V^o сл.

²⁾ Div. not. т. 117 f. 127 (3. XII. 1565).

³⁾ „ . . . Et statim Radoe Velcich, Mitar Vulatcovich et Nicola Lalich cramarii existentes ad Plocias . . .“ Div. not. т. 133 f. 230.

⁴⁾ Споменати сж изъ българскитѣ земи презъ 1601 г. следнитѣ занаятчийи — кожухари: Giovanni Pelizaro, Tonco Pelizaro, Div. not. т. 130 f. 97 сл. Сжщо Radossav Pelizaro въ завещанието на Иванъ Радивоевичъ отъ София, Test. т. 41 fol. 20V^o. Въ друго писмо отъ София, отъ 19. III. 1647 г. се споменува Givo koscu-hara. Fasc. 51 № 1904.

⁵⁾ Писмо на соф. търговци отъ 12. XII, 1632 г. „ . . . perche questi altri che sono artesani di pelizaro . . .“ fasc. 51 № 1905.